

Kuukausiraportti - elokuu 2024

1364/02.00.02/2024

Aluehallitus 25.09.2024 § 200

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin elokuulta tiedokseen.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain johtoryhmässä, laajennetussa johtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja strategisen uudistusohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä.</p> <p>Strategiset mittarit</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu strategisen uudistusohjelman viidestä kärjestä eli menestystekijästä. Strategiset mittarit (taulukko 1) ovat aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-tunnusluvun avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiotasoisesti tavoitetasoksi on asetettu, että $NPS \geq 75$. Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönottoprojekti valmistui keväällä ja mittaaminen on saatu käyntiin toukokuussa. Koko organisaation toteumaluku elokuussa oli 75 eli tavoite olisi toteutumassa.</p> <p>Tavoitteenamme on järjestää asukkaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan "liikennevalomallin" avulla: punainen < 80 %, keltainen 80–90 % ja vihreä 90–100 % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Tätä mittaria on mahdollista tarkastella kuukausittain. Hyvinvointialuetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on elokuun lopussa 89,3 %, joten</p>

mittari on tavoiteasetannan keskivaiheella. Mittarin tavoitearvo on parantunut 0,9 prosenttiyksikköä edellisen kuukauden tilanteesta.

Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoittelemme henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämistä vähintään viidellä prosentilla vuoden 2023 tasosta. Elokuun lopussa sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuodesta 9,8 %, joten mittari on tavoitteessa.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2024 tavoitteena on, että vuosikate on vähintään miljoona euroa. Hyvinvointialuetasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosten perusteella kuukausittain. Elokuun taloustietojen perusteella vuosikate olisi asettumassa noin -28,0 milj. euron tasolle, joten taloustavoite ei ole toteutumassa. Tunnusluku on huonontunut edelliskuukaudesta merkittävästi johtuen pääasiassa ennusteen ulkopuolella olevien talousriskien realisoinnista. Tavoitteen saavuttaminen ei ole mahdollista meneillään olevista laajoista säästötoimenpiteistä huolimatta.

Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Tämän tavoitteen toteutumisesta saadaan tietoa vuosittain toteutettavalla Luottamus & Maine-tutkimuksella. Tavoitteena on, että organisaatiomielikuva kehittyy myönteiseen suuntaan ja sijoitumme viiden parhaan joukkoon hyvinvointialueiden vertailussa. Luottamus & Maine-tutkimus valmistuu kuluvan vuoden toisella puoliskolla, jolloin mittari päivittyy.

Talousarvion toteutumiseen liittyvät riskit

TA24-kirjaan on sisällytetty talousarvion toteutumiseen liittyviä taloudellisia riskejä. Talousarvioon on sisällytetty valtionrahoituksen kasvun (2,53 %) suuruinen kustannusten kasvu, mikä ei alkuvuoden toteuman perusteella ole riittävä. Strategisen uudistusohjelman toteutumisessa on tunnistettu haasteita. Uudistusohjelmaan tuotiin korvaavia toimenpiteitä ensimmäisessä osavuosisikatsauksessa, jotta ohjelmaan liittyviä riskejä saataisiin pienennettyä.

Kuluvana vuonna on tärkeää seurata strategisena riskinä olevaa hyvinvointialueen arviointimenettelyn mahdollisuutta. Taulukossa 2. on arvioitu arviointimenettelyn taloudellisten kriteerien toteutumista tunnuslukujen perusteella. Tällä hetkellä näyttää, että vuosikate pitäisi olla kuluvan vuoden tilinpäätöksessä vähintään 15–17 milj. euron tasolla, jotta edellytykset eivät realisoituisi. Viimeisimmän talousennusteen perusteella vuosikate on jäämässä reilusti negatiiviseksi. Tällä hetkellä lähes kaikilla hyvinvointialueilla arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät, minkä vuoksi valtiovarainministeriön kynnys käynnistää arviointimenettelyprosesseja on tänä vuonna korkea. Kriteerien lisäksi jo yksi lisärahoitus voi laukaista arviointimenettelyn, tämä ei ole Pohjois-Karjalassa tällä hetkellä uhkana.

Taloussennuste

Taloussennusteen (taulukko 3.) arvioidaan kuluvan vuoden lopussa olevan 44 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 29 milj. euroa talousarviota heikompi tulos. Tulossennuste on heikentynyt peräti 12 milj. euroa kesäkauden ennusteista. Toimintakulujen kasvu edellisvuoteen verrattuna on 8,9 %. Tämä on merkittävästi enemmän kuin valtionrahoituksen kasvu (2,53 %) tai aluehallituksen asettama kestävä talouskasvu (4 %) pitkällä aikavälillä. Tulossennusteeseen on elokuun toteuman jälkeen huomioitu noin 10 milj. euroa aikaisemmissa ennusteissa lisäriskinä olevia kuluja. Tällä hetkellä toteuman mukaan ei ole enää perustetta pitää ko. kuluja tulossennusteen ulkopuolella. Lisäksi tulossennustetta painoi alaspäin kesän ajalta elokuulle siirtyneet noin 2 milj. euron laskut.

Merkittävimpiä talousarviosta poikkeamia ovat palvelujen ostojen kehitys, joka vuodesta toiseen jatkuu talousarviota suurempana. Tällä hetkellä palvelujen ostoissa on yhteensä noin 28 milj. euron ylityspaine muutettuun talousarvioon verrattuna. Myös materiaaliostot ovat säästötoimenpiteistä huolimatta ylittämässä muutetun talousarvion noin 5 milj. euroa.

Lomapalkkavelka on viimeisinä vuosina kasvanut muutamalla miljoonalla eurolla ja sama kehitys näytti jatkuvan alkuvuoden aikana. Ennen kesälomakautta tehtyjen säästötoimenpiteiden myötä lomapalkkavelan kasvun arvioidaan tässä vaiheessa kääntyneen tavoiteltuun suuntaan eikä lomapalkkavelan odoteta huonontavan kuluva vuoden tulosta.

Nyt arvioidun taloussennusteen lisäksi talouden toteumassa on edelleen riskejä. Tulossennusteen ulkopuolelle on vielä tässä vaiheessa jätetty noin 9 milj. euron lisäriski, joka koostuu vielä realisoimatta olevista omaisuuseristä (n. 7 milj. euroa) sekä strategisesta uudistusohjelmasta (n. 2 milj. euroa).

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, niin hyvinvointialueen tulossennusteen arvioidaan olevan 29 milj. euroa talousarviota huonompi. Tällä hetkellä vakavasti näyttää, että strategisen uudistusohjelman toteuttaminen eivätkä toimialueiden tehostamistoimenpiteet ole riittäviä talouden suunnan merkittävälle kääntämiselle. Tehostamistoimenpiteiden vaikutuksia on nähtävillä toimialueiden toteumatiedoissa, mutta palvelujen ostojen poikkeava kehitys on viemässä talouden kehitystä entistä kauemmaksi talousarviosta. Heikentyneeseen taloustilanteeseen ja sen vaatimiin toimenpiteisiin aluehallitus ottaa kantaa tulevassa kokouksessaan. Ministeriö julkaisee maanantaina 23.9.2024 rahoituslaskelmaan liittyviä päivityksiä, joten sillä voi olla sellaisia vaikutuksia taloustilanteeseemme, jota ei ole voitu huomioida tulossennusteessa.

Strateginen uudistusohjelma

Taulukossa 4. on kuvattu talouden tavoiteohjelman 10 milj. euron eteneminen. Tällä hetkellä eurotavoitteesta 10 % on toteutettu ja noin 48 % etenee suunnitellusti. Haasteita toimenpiteiden toteutumisessa arvioidaan olevan 30 % osalta ja 12 % ei etene tai valmistuu alle tavoitteen.

Eniten haasteita on palvelutuotannon kehittämissuohjelman toteuttamisessa.

Lakisääteisyyden turvaamisen osalta (taulukko 6) noin 90 % on joko toteutunut tai toteutumassa suunnitellusti. Tällä hetkellä 10 % osuudessa arvioidaan olevan haasteita. Strategisen uudistusohjelman on aikaisempina kuukausina oletettu toteutuvan tavoitteiden mukaisesti. Elokuun ennusteessa on arvioitu, että enintään 7 milj. euroa (70 %) strategisesta uudistusohjelmasta tulisi toteutumaan. Tarvittavat talousarviomuutokset uudistusohjelmaan arvioidaan 3. osavuosisikatsauksen yhteydessä.